Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/296

22.4.2026.

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2026/296

(2026. gada 9. februāris),

ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1781, nosakot atkāpes no aizlieguma iznīcināt nerealizētus patēriņa produktus

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1781 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem, groza Direktīvu (ES) 2020/1828 un Regulu (ES) 2023/1542 un atceļ Direktīvu 2009/125/EK ([1]), un jo īpaši tās 25. panta 5. punktu,

tā kā:

(1) Regulas (ES) 2024/1781 25. panta 1. punkts ekonomikas operatoriem no 2026. gada 19. jūlija aizliedz iznīcināt noteiktus nerealizētos patēriņa produktus.

(2) Lai ekonomikas operatori nerealizētos patēriņa produktus tomēr varētu iznīcināt, ja tas ir pamatoti un lietderīgi kāda Regulas (ES) 2024/1781 25. panta 5. punktā norādītā iemesla dēļ, ir jānosaka atkāpes no aizlieguma iznīcināt minētās regulas VII pielikumā uzskaitītos nerealizētos patēriņa produktus.

(3) Atkarībā no tā, kādi apstākļi iznīcināšanu attaisno, ekonomikas operatori attiecīgos nerealizētos patēriņa produktus joprojām var pārražot, pārjaunot vai ziedot, kā arī no tiem atbrīvoties, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai, saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1781 2. panta 34) punktā noteikto jēdziena "iznīcināšana" definīciju. Ja piemēro atkāpi, nerealizētu patēriņa produktu iznīcināšana jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK ([2]) 4. pantā noteiktās atkritumu hierarhijas prioritāro secību, prioritizējot reciklēšanu, nevis citu atgūšanu, ieskaitot enerģijas atgūšanu, un likvidēšanu.

(4) Regulas (ES) 2024/1781 mērķis ir uzlabot produktu vidisko ilgtspēju. Tomēr minētās regulas 25. panta 1. punktā noteiktajam aizliegumam nevajadzētu kavēt vai ierobežot ekonomikas operatoru rīcību, kas nepieciešama, lai nodrošinātu augstu drošuma līmeni un nerealizētos patēriņa produktus iznīcinātu, ja tie apdraud veselību vai drošību un ja veikt citus ietekmes mazināšanas pasākumus nav iespējams.

(5) Patēriņa produkti var arī neatbilst Savienības vai valsts tiesību aktiem tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar patērētāju veselību vai drošību, piemēram, ētisku apsvērumu (tādu kā piespiedu darbs) dēļ. Šādos gadījumos iznīcināšanu var prasīt minētie tiesību akti vai tā var būt piemērots ietekmes mazināšanas pasākums, tāpēc tā būtu jāatļauj.

(6) Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība ir būtiska, lai saglabātu iekšējā tirgus integritāti un stimulētu jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi un komercializāciju. Ja tiek konstatēts, ka nepārdotās patēriņa preces pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, tās var būt jāiznīcina, lai nepieļautu pārkāpumu turpināšanos.

(7) Intelektuālā īpašuma tiesības var būt saistītas arī ar spēkā esošām un izpildāmām līgumsaistībām, piemēram, licencēm, kas ierobežo produkta pārdošanu vai izplatīšanu pēc konkrēta datuma. Pēc šāda datuma iznīcināšana var būt nepieciešama, lai nodrošinātu sekmīgu šo tiesību īstenošanu.

([1]) OV L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/oj).

(8) Daži patēriņa produkti var būt atkalizmantošanai vai pārražošanai nepiemēroti tāpēc, ka tehniski nav iespējams likvidēt vai padarīt pastāvīgi nepiekļūstamu marķējumu, logotipus vai produktu dizaina īpatnības. Šāda likvidēšana var būt nepieciešama, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu. Patēriņa produkti var būt atkalizmantošanai vai pārražošanai nepiemēroti arī tāpēc, ka tie uzskatāmi par nepiedienīgiem konkrētā kulturālajā, ētiskajā vai sabiedriskajā kontekstā. Lai gan šādi produkti atbilst Savienības vai valsts tiesību aktiem, tie var būt pretrunīgi vērtējami un raisīt morālas dabas debates, dot pamatu ētiska rakstura bažām vai būt pretrunā sabiedrībā valdošajām pietātes, vienlīdzības vai cilvēka cieņas normām. Šādu produktu vidū ir arī (bet ne tikai) produkti, kuri nostiprina diskrimināciju vai kuros izmantoti stereotipi vai aizskaroši izteikumi vai attēli. Šādos gadījumos iznīcināšanai vajadzētu būt iespējamai, ja tas ir vislietderīgākais un samērīgākais šādu tehnisku problēmu risinājums. Tehniska neiespējamība iestājas situācijās, kad esošās tehnoloģijas, iedibinātās tehniskās zināšanas vai ekonomikas operatoram pieejamā lietpratība ir nepietiekama vai nepietiekami uzticama, lai problēmu sekmīgi atrisinātu.

(9) Vajadzētu būt iespējai bojātus produktus iznīcināt, ja tie ir fiziski bojāti, kontaminēti vai sliktā stāvoklī visā piegādes ķēdē notikušo darbību un procesu dēļ. Tas ietvertu apstrādi, uzglabāšanu, transportēšanu, mazumtirdzniecību vai atdošanu atpakaļ, ko veic patērētāji, ja šādi produkti ir atdoti atpakaļ, pamatojoties uz atteikuma tiesībām, ko paredz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES ([3]), vai attiecīgā gadījumā tirgotāja noteiktā ilgākā atteikuma termiņā, ar noteikumu, ka labošana nav tehniski iespējama vai izmakslietderīga.

(10) Vajadzētu būt iespējai iznīcināt produktus, kas nav piemēroti paredzētajam nolūkam tādu konstrukcijas vai ražošanas defektu dēļ, kuru dēļ produkts nav funkcionāls. Produkts būtu jāuzskata par nefunkcionālu, ja tam nepiemīt pamatīpašības, ko pamatoti sagaida patērētāji, vai ja produkts defekta dēļ nav izmantojams savam pamatmērķim. Iznīcināšana būtu jāatļauj tikai tad, ja šādus produktus nav iespējams salabot.

(11) Ekonomikas operatori nerealizētos patēriņa produktus izmantošanai vai atkalizmantošanai varētu ziedot piemērotiem ziedošanas partneriem, arī sociālās ekonomikas struktūrām, kas saskaņā ar likumu vai ierasto praksi pieņem attiecīgo patēriņa produktu ziedojumus, prioritizējot vietēju ziedošanu, lai minimalizētu ietekmi uz vidi un veicinātu ilgtspējīgu, līdzdalīgu un iekļaujošu uzņēmējdarbības modeļu un kvalitatīvu darbvietu radīšanu Savienībā. Ja šāds piedāvājums ir vai nu tieši izteikts vismaz trim piemērotām sociālās ekonomikas struktūrām Savienībā, vai ievietots viegli piekļūstamā ekonomikas operatora vietnes lapā vismaz astoņas nedēļas un produkti ziedošanai nav akceptēti, tos varētu iznīcināt. Sociālās ekonomikas struktūrām, kas ziedojumā saņem nerealizētus patēriņa produktus, būtu jāatļauj šos produktus iznīcināt, ja tās tiem nevar atrast saņēmējus, ja vien uz šādiem produktiem neattiecas Direktīvā 2008/98/EK noteiktās prasības par izmesto nepārdoto tekstilizstrādājumu atsevišķu savākšanu un sagatavošanu atkalizmantošanai vai pielīdzināmas citām produktu grupām piemērojamas prasības.

(12) Lai novērstu neparedzētu negatīvu ietekmi uz apritīgiem uzņēmējdarbības modeļiem, kas ietver produktu realizēšanu pēc to sagatavošanas atkalizmantošanai, vajadzētu būt iespējai iznīcināt nerealizētus patēriņa produktus, kas darīti pieejami tirgū pēc darbībām, kuras atkritumu apstrādes operatori veikuši saskaņā ar Direktīvu 2008/98/EK. Saskaņā ar minēto direktīvu, lai atkritumi vairs nebūtu atkritumi, ir jābūt atgūtā produkta tirgum vai pieprasījumam pēc tā. Tāpēc, ja šāda tirgus nav, vajadzētu būt iespējai produktu iznīcināt.

(13) Lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu un nodrošinātu, ka ekonomikas operatoriem piemērotās atkāpes ir pamatotas tā, ka iznīcināšana arī turpmāk būtu galējs līdzeklis, vajadzētu būt pienācīgiem verifikācijas mehānismiem, kuru pamatā attiecīgā gadījumā būtu esošā produktu kvalitātes nodrošināšanas prakse. Lai valsts kompetentās iestādes varētu veikt pienācīgas pārbaudes, ekonomikas operatoriem visa relevantā izmantotā dokumentācija piecus gadus būtu jāglabā verifikācijas vajadzībām. Ja vairākus produktus skar vieni un tie paši apstākļi, kas attaisno iznīcināšanu, dokumentāciju var sagatavot par visiem šādiem produktiem kopā.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

(14) Ekonomikas operatoriem, kuri ir informēti par apstākļiem, kas nosaka, vai nerealizētajiem produktiem ir piemērojama kāda no šajā regulā noteiktajām atkāpēm, būtu jāsniedz paziņojums, kurā tie par piemērojamo atkāpi informē saņēmēju atkritumu apstrādes operatoru, lai sekmētu rezultatīvākus šķirošanas procesus, uzlabotu atkalizmantošanas un reciklēšanas rādītājus un samazinātu nevajadzīgas atkritumu apstrādes izmaksas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "sociālās ekonomikas struktūra" ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 4.i) punktā definētā sociālās ekonomikas struktūra;

2) "izmakslietderīgs" nozīmē to, ka produkta remonta vai pārjaunošanas izmaksas nepārsniedz šā produkta un materiālu iznīcināšanas, ražošanas, iepakošanas, transportēšanas, inventārā iekļaušanas kopējās izmaksas un jebkādas citas administratīvas vai loģistikas izmaksas, kas saistītas ar tā paša produkta aizstāšanu.

2. pants

Atkāpes no aizlieguma iznīcināt nerealizētus patēriņa produktus

Ar nosacījumu, ka var uzrādīt 3. pantā minēto dokumentāciju, Regulas (ES) 2024/1781 VII pielikumā uzskaitītos nerealizētos patēriņa produktus drīkst iznīcināt jebkurā no šiem gadījumiem:

a) produkts ir bīstams ražojums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/988 ([4]) nozīmē;

b) produkts nav piemērots paredzētajam mērķim tāpēc, ka tas neatbilst Savienības vai valsts tiesību aktiem tādu iemeslu dēļ, kas nav minēti a) punktā, un iznīcināšana ir prasīta tiesību aktos vai ir piemērots un samērīgs korektīvs pasākums;

c) ar galīgu tiesas nolēmumu, lēmumu, kas pieņemts alternatīvas strīdu izšķiršanas (ASI) kārtībā, paziņojumu, ko sniedzis tiesību subjekts, kompetentā iestāde vai struktūra, kura ir pilnvarota rīkoties tiesību subjekta vārdā, vai iekšējā izmeklēšanā, ko veicis ekonomikas operators, ar noteikumu, ka ekonomikas operators var pienācīgi pamatot pārkāpumu, ir konstatēts, ka produkts pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības;

d) uz produktu attiecas derīga un izpildāma licence vai līdzīga līgumiska prasība aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības, saskaņā ar kuru produkta pārdošana, izplatīšana vai jebkāda cita veida nodošana pēc noteikta perioda ir minēto intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, un minētais noteiktais periods ir beidzies, ar noteikumu, ka ekonomikas operators var pienācīgi pamatot pārkāpumu un pierādīt, ka iznīcināšana ir piemērots un samērīgs korektīvs pasākums;

e) produkts nav piemērots sagatavošanai atkalizmantošanai vai pārražošanai, jo tehniski nav iespējams likvidēt vai padarīt pastāvīgi piekļūstamu marķējumu, logotipus vai atpazīstamu produkta dizainu vai citas īpatnības:

   i) ko aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības; vai

   ii) kas uzskatāmas par nepiedienīgām;

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/988 (2023. gada 10. maijs) par ražojumu vispārēju drošumu, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2020/1828 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/95/EK un Padomes Direktīvu 87/357/EEK (OV L 135, 23.5.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/988/oj).

f) produktu pamatoti var uzskatīt par nepieņemamu patēriņam bojājumu – to vidū fizisku bojājumu, slikta stāvokļa vai kontaminācijas (arī higiēnas problēmu) – dēļ neatkarīgi no tā, vai tos radījuši patērētāji vai tie radušies, ar produktu rīkojoties ekonomikas operatoriem vai citiem piegādes ķēdes, transporta, mazumtirdzniecības vai uzglabāšanas aktoriem, un remonts un pārjaunošana nav tehniski iespējami vai izmakslietderīgi;

g) produkts nav piemērots paredzētajam mērķim tādu konstrukcijas vai ražošanas defektu dēļ, kurus novērst nav tehniski iespējams;

h) tikai tad, ja neviens no a)–g) punktā minētajiem apstākļiem nav piemērojams, – produkts ir piedāvāts ziedošanai vai nu tieši vismaz trim piemērotām sociālās ekonomikas struktūrām, kas atrodas Savienībā, vai viegli piekļūstamā ekonomikas operatora vietnes lapā vismaz astoņas nedēļas, un produkts ziedošanai nav akceptēts;

i) produktu kā ziedojumu ir saņēmusi sociālās ekonomikas struktūra, kas atrodas Savienībā, bet nav neizdevies tam atrast saņēmēju;

j) pēc tam, kad atkritumu apstrādes operators produktu sagatavojis atkalizmantošanai, produkts ticis darīts pieejams tirgū, bet nav izdevies tam atrast saņēmēju.

3. pants

Atbilstības verifikācijai vajadzīgā dokumentācija

Ekonomikas operatori piecus gadus pēc tam, kad nerealizētais patēriņa produkts, uz kuru attiecas atkāpe saskaņā ar 2. pantu, ir iznīcināts, glabā un 30 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas dara elektroniskā formā pieejamu kompetentajām iestādēm – izņemot gadījumus, kad informācija kompetentajai valsts iestādei ir pieejama uz cita tiesību akta pamata, – šādu dokumentāciju:

a) attiecībā uz kādu 2. panta a) punktā minēto bīstamo produktu – kāds no šiem dokumentiem:

   i) apraksts par veselības vai drošības bažām, kas apdraud atbilstību Regulas (ES) 2023/988 5. pantā minētajai vispārējā drošuma prasībai, arī produkta drošuma novērtējums saskaņā ar minētās regulas 6., 7. un 8. pantu;

   ii) testēšanas pārskats, kur konstatēta neatbilstīgu ķimikāliju klātbūtne produktā un norādīti piemērojamie Savienības vai valsts tiesību akti;

b) attiecībā uz kādu 2. panta b) punktā minēto produktu – pašnovērtējuma paziņojums, kurā norādīts neatbilstības veids un piemērojamie Savienības vai valsts tiesību akti;

c) šīs regulas 2. panta c) punktā minētajā gadījumā – minētajā punktā minētais galīgais tiesas nolēmums, ASI lēmums vai paziņojums, vai iekšējās izmeklēšanas dokumentācija, kas pamato pārkāpumu;

d) šīs regulas 2. panta d) punktā minētajā gadījumā – licence vai līgums, kas noslēgts ar tiesību subjektu un kur skaidri norādīts, kādi ierobežojumi pēc noteikta perioda piemērojami izplatīšanai vai cita veida nodošanai, kopā ar pamatojumu, ka iznīcināšana ir piemērota un samērīga;

e) šīs regulas 2. panta e) punktā minētajā gadījumā – inspicēšanas ziņojums vai apliecinoši dokumenti, kuri apliecina, ka tehniskās iespējas produktu sagatavot atkalizmantošanai vai pārražot ir novērtētas un atzītas par nereālistiskām, attiecīgā gadījumā – ar vizuāliem pierādījumiem, tehnisko analīzi vai ekspertu atzinumiem, kuri pamato tehnisko neiespējamību likvidēt vai neatgriezeniski padarīt nepiekļūstamu marķējumu, logotipus vai atpazīstamas īpatnības, ko aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības vai kas uzskatāmas par nepiedienīgām;

f) attiecībā uz 2. panta f) punktā minēto bojāto produktu vai minētā panta g) punktā minēto mērķim nepiemēroto produktu – kāds no šiem dokumentiem:

   i) pierādījumi, ka produktam ir piemērotas kvalitātes novērtēšanas procedūras, to vidū vizuāla inspicēšana un šķirošana, kurā prioritizēta atkārtota iekļaušana inventārā un remonts, arī kvalitātes novērtēšanas procedūras apraksts, standartizēti konkrētu veidu bojājumu novēršanas plāni un apraksts par konkrētiem gadījumiem, kad remonts un pārjaunošana nav iespējami tehnisku vai izmakslietderības apsvērumu dēļ 2. panta f) punktā minēto produktu gadījumā vai tehnisku apsvērumu dēļ minētā panta g) punktā minēto produktu gadījumā;

ii) inspicēšanas akts tehniska testa rezultātu formā, piemērojamo praktisko izvērtējumu rezultāti vai citi ekspertu atzinumi, kuros dokumentēts problemātiskajiem priekšmetiem vai partijām konstatēto bojājumu veids un smagums un korektīvo pasākumu neiespējamība tehnisku vai izmakslietderības apsvērumu dēļ 2. panta f) punktā minēto produktu gadījumā vai tehnisku apsvērumu dēļ minētā panta g) punktā minēto produktu gadījumā;

g) 2. panta h) punktā minētajā gadījumā – pierādījumi par piedāvājumu ziedot;

h) 2. panta i) punktā minētajā gadījumā – deklarācija, kas apliecina, ka produkts ir saņemts kā ziedojums un ka nav izdevies tam atrast saņēmēju;

i) 2. panta j) punktā minētajā gadījumā – dokumentācija, kas pierāda, ka produkts ir saņemts no atkritumu apstrādes operatora un ka nav izdevies tam atrast saņēmēju.

4. pants

Paziņojums atkritumu apstrādes operatoriem

Ekonomikas operatori atkritumu apstrādes operatoram, kuram tie piegādā nerealizētus patēriņa produktus, uz kuriem attiecas kāda no 2. pantā noteiktajām atkāpēm, sniedz paziņojumu par piemērojamo atkāpi.

5. pants

Izskatīšana

Komisija šo regulu izskata, izsverot jaunu produktu iekļaušanu Regulas (ES) 2024/1781 VII pielikumā un atkāpju piemērotību, it sevišķi izsverot to, vai jauni zinātniskie dati vai tehnoloģiju attīstība pamato atkāpi attiecībā uz kvalitatīvu reciklēšanas tehnoloģiju kā risinājumu ar vismazāko negatīvo vidisko ietekmi. Komisija ar šīs izskatīšanas rezultātiem, attiecīgā gadījumā arī pārskatīšanas priekšlikuma projektu, nāk klajā ik reizi, kad minētās regulas VII pielikumā tiek ieļauts jauns produkts un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2031. gada 12. maija.

6. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2026. gada 19. jūlija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2026. gada 9. februārī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN